

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο συντάκτης, με αφορμή την επίσκεψή του στο Μουσείο Ολοκαυτώματος, νιώθει να συγκλονίζεται επειδή:

- Νιώθει απέραντη ντροπή και θυμό που αυτοί οι άνθρωποι (Ναζί) ανήκουν στο ανθρώπινο είδος.
- Δεν μπορεί να κατανοήσει πώς έφτασαν στο σημείο να διαπράξουν τέτοια εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.
- Νιώθει οργή, επειδή κάποιοι βασανιστές και δολοφόνοι αξιοποιήθηκαν αργότερα ως τεχνικοί σύμβουλοι καλυπτόμενοι από τη συνενοχή της διεθνούς κοινότητας και τη σιωπή των θυμάτων.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η δεύτερη παράγραφος θα μπορούσε να διαχωριστεί σε δύο μικρότερες, ανάλογα με τα νοήματα που εμπεριέχονται σ' αυτήν. Συγκεκριμένα:

- Πρώτη επιμέρους παράγραφος: «Όσες μαρτυρίες και μελετήματα ... ή να σβήσει χωρίς καν να ακουστεί.»
- Πλαγιότιτλος 1^{ης} παραγράφου: Η αδυναμία συνειδητοποίησης της φρίκης από τη μαζική εξάλειψη τόσων ανθρώπων λόγω της διαφορετικότητάς τους.
- Δεύτερη επιμέρους παράγραφος: «Μετά τον πόλεμο ... μέχρι να πεθάνει.»
- Πλαγιότιτλος 2^{ης} παραγράφου: Η σιωπή και η συγκάλυψη των δολοφόνων μετά τον πόλεμο.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- **Β΄ ενικό ρηματικό πρόσωπο**: «αν διαβάσεις... δεν θα καταλαβαίνεις... αρνείσαι... φοβάσαι...». Το β΄ ενικό χρησιμοποιείται για να δώσει διαλογικό τόνο στο κείμενο,

καθώς ο συντάκτης του είναι σαν να κάνει έναν διάλογο με τον εαυτό του ή με καθένα από τους αναγνώστες του, στην προσπάθειά του να συλλάβει τη φρίκη που βιώνει μπροστά στην ανθρώπινη θηριωδία του Ναζισμού. Προσθέτει ζεστασιά και οικειότητα στο κείμενο, το οποίο έτσι ευαισθητοποιεί και προβληματίζει τον καθένα μας.

- **Α΄ πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:** «μπορούμε να φανταστούμε...». Με το α΄ πληθυντικό πρόσωπο ο συντάκτης τοποθετεί την ανθρώπινη κοινότητα προ των ευθυνών της και επιθυμεί να δηλώσει την οικουμενικότητα και την καθολικότητα της αποκήρυξης που οφείλουν να έχουν τέτοιες αποτρόπαιες πράξεις για όλους.
- **Γ΄ πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:** «άλλαξαν... ξαναπήγαν εκκλησία... σώπασαν οι νικητές...». Με το γ΄ πληθυντικό ο συντάκτης περιγράφει αντικειμενικά τις ποικίλες αντιδράσεις κάποιων ανθρώπων μετά τον πόλεμο, όταν κάποιιοι από τους δολοφόνους έγιναν ευυπόληπτοι πολίτες, χωρίς τιμωρία ή κάποιες από τις χώρες που τους νίκησαν «βολικά» τους χρησιμοποίησαν ή τα θύματα σίωπησαν με ενοχή. Έτσι αποδίδεται στο κείμενο ως μια αντικειμενική πραγματικότητα η ευθύνη που έχουν όλοι αυτοί που ως συνένοχοι δεν απέδωσαν δικαιοσύνη για το μεγάλο ανθρωπιστικό έγκλημα που συντελέστηκε με τον Ναζισμό.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει τα συναισθήματα ενός από τους χιλιάδες Εβραίους που οδηγήθηκαν από τη Θεσσαλονίκη στα στρατόπεδα μαζικής εξόντωσης κατά την περίοδο του Ναζισμού, με τρόπο προσωπικό μιλώντας σε α΄ ενικό ρηματικό πρόσωπο. Το ποίημα έτσι αποτελεί μια κατάθεση ψυχής, καθώς ο ήρωας βιώνει την απομάκρυνση από τον οικείο χώρο της πατρίδας του, της Θεσσαλονίκης. Η απελπισία «περνούν οι μέρες ... ελπίδα καμιά», η απόγνωση, η ανημποριά αποτυπώνονται στο ποίημα με γλαφυρές εικόνες και την παρομοίωση του εαυτού του με θηρίο στο βαγόνι του τρένου. Ο τρόμος και η φρίκη τον καταλαμβάνει για όσα πρόκειται να του συμβούν «να μην σκεφτώ, να μην λυγίσω, στον τρόπο που με περιμένει» και ο μόνος τρόπος να αντιπαλέψει τα φρικτά συναισθήματα είναι η αναπόληση της γειτονιάς και του σπιτιού του «σκέφτομαι το σπιτάκι μου... το δρομάκι μου... η μυρωδιά του αγιοκλήματος». Νιώθει μια στιγμιαία ανακούφιση και ηρεμία, όταν μπορεί να αισθανθεί μέσα από το βαγόνι την αύρα του Θερμαϊκού και τον ήχο του κύματος. Η ποιητική δημιουργία προκαλεί πολλές σκέψεις και συναισθήματα στον αναγνώστη που μπορούν να εκφραστούν ανάλογα, πάντα με την κατάλληλη έκφραση και τεκμηρίωση.

Ενδεικτικά: Τα παιδιά μπορούν να εκφράσουν συναισθήματα βαθιάς λύπης, συμπόνιας και φιλαλληλίας γι' όλους αυτούς τους ανθρώπους, αλλά και θυμού και αγανάκτησης γι' αυτήν την τόσο άδικη και φρικτή μοίρα κάποιων συμπατριωτών μας, που έτυχε να ανήκουν σε διαφορετική εθνική και πολιτισμική ομάδα.